

Васянович Дарина,
студентка 2 курсу
спеціальності «Фінанси, банківська справа і страхування»
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.**
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно – технічний університет
м. Кам'янець – Подільський

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Сьогодні в Україні ще залишається гострим питання розвитку малого підприємництва, яке є важливим структурним елементом ринкової економіки і вагомим чинником формування демократичного суспільства. Завдяки розвитку малого підприємництва відбувається формування в економіці ринково-конкурентного середовища, становлення середнього класу, через створення нових робочих місць послаблюється проблема зайнятості та знижується соціальна напруга у державі. Розвиток малого підприємництва має стати одним із пріоритетних напрямків діяльності всіх гілок влади в Україні [1, с. 34].

У вітчизняній економічній науці, на наш погляд, найбільш повно визначення «підприємництва» дав З.С. Варналій, а саме: «Підприємництво як економічна категорія – особливий тип господарювання, де головним суб'єктом є підприємець, який раціонально поєднує (комбінує) фактори виробництва на інноваційній основі і власній відповідальності, організовує і керує виробництвом з метою одержання підприємницького доходу» [2, с. 64]. Головна цінність цього визначення полягає в тому, що в ньому виділяються дві головні ознаки підприємництва: по-перше, це особливий тип господарника за своїми новаторськими здібностями; по-друге, успіх побудовано на інноваційній діяльності. Такий підхід вигідно відрізняється від усіх варіантів дефініцій, даних в останніх вітчизняних і російських виданнях.

Згідно Господарського кодексу України, підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що

здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку[4]. А згідно Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», суб'єктами малого підприємництва вважаються фізичні особи, зареєстровані в установленому порядку як суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середньооблікова чисельність за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб, а обсяг річного валового доходу не перевищує 70 млн. грн[3].

Відповідно до Господарського кодексу України підприємницька діяльність ґрунтується на таких принципах:

- вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності;
- самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону;
- вільного найму працівників;
- комерційного розрахунку та власного комерційного ризику;
- вільного розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом;
- самостійного здійснення підприємцем зовнішньоекономічної діяльності, використання підприємцем належної йому частки валютної виручки на свій розсуд [4].

Системний аналіз тенденцій та показників розвитку малого бізнесу в Хмельницькій області надав можливість визначити основні проблеми, що стримують розвиток підприємництва області, та на подолання яких буде спрямовано заходи Програми розвитку малого і середнього підприємництва Хмельницької області:

- суперечливість і неповнота чинних нормативно-правових актів, що регулюють діяльність суб'єктів підприємництва;

- недостатній рівень реального партнерства між бізнесом, органами місцевого самоврядування та виконавчої влади на рівні районів, окремих міст та селищ;

- зволікання суб'єктами надання адміністративних послуг – центральними органами виконавчої влади та їх територіальними представництвами до виконання вимог законодавчих актів з питань реформування системи надання адмінпослуг, що є ознакою корупційної складової у здійсненні ними владних повноважень в процедурах надання адміністративних послуг;

- практично повна відсутність матеріально-технічної, перш за все, фінансової підтримки підприємництва з боку держави, відсутність налагодженої системи гарантій і страхування кредитних та інвестиційних ризиків;

- диспропорція у структурі малого бізнесу за сферами економічної діяльності – найбільша частина підприємств припадає на підприємства оптової та роздрібної торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів;

- нерівномірність розвитку бізнесу по територіях області, особливо у сільській місцевості;

- недоступність довгострокового кредитування, що стримує розвиток виробничої сфери, труднощі з одержанням зовнішнього фінансування через високі відсоткові ставки на банківські кредити;

- значна “тінізація” підприємницької діяльності і доходів[5].

Подальший розвиток малих підприємств потребує формування сприятливого підприємницького середовища, дієвої державної підтримки, вдосконалення нормативно-правової бази, розвитку системи фінансової підтримки малого підприємництва, покращення режимів кредитування підприємств, впровадження регіональних програм підтримки малого

підприємництва, розробки та реалізації заходів щодо інформаційного, консультативного та кадрового забезпечення, розвитку інфраструктури підприємництва, формування позитивної громадської думки щодо підприємництва, що має враховуватися при розробці регіональних програм і стратегій розвитку малих підприємницьких структур[6].

Список використаних джерел

1. Білоус. Г. Розвиток малого підприємництва в Україні [Текст]. Економіка України. 2000 №2. С. 34-46.
2. Варналій З.С. Мале підприємництво України як чинник регіонального розвитку: стан та перспективи [Текст]. Актуальні проблемі економіки. 2004. №4. С. 64-73.
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України //Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 3. 23 с.
4. Господарський кодекс України : за станом на 16 січня 2003 р.. Відомості Верховної Ради України (ВВР). Офіц. вид. К. : Парлам. вид-во, 2003. 192 с.
5. Чикуркова А.Д. Стратегії розвитку малих підприємницьких структур в Хмельницькій області. Економічний дискурс. 2016. №4. С. 47-81.
6. Чикуркова А.Д., Горіховський М.В. Розвиток бізнес-освіти для фермерів [Текст]. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва: матеріали ХVІІ-ї Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 50-тиріччю факультету управління та бізнесу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (м. Харків, 25 листопада 2016 р.). Харків. 2016. С. 276-278.